

28.1.2014

Maa- ja metsätalousministeriölle

Viitaten lausuntopyyntöönne 4.12.2013 158876 MMM022:00/2008

Luonnonsuojeluliiton lausunto kalastuslaista

Lakiesitys tarjoaa monia uudistusmahdollisuuksia. Lakiesityksestä lausuminen jää kuitenkin väkisin puutteelliseksi ilman asetusluonnosta.

Yleisesti ottaen kalastuslainsäädännön kokonaisuudistuksessa on keskeistä huomioida kalastuksen roolin muuttuminen nyky-yhteiskunnassa. Kalastuksen painopiste on siirtynyt kaupallisesta kalastuksesta vapaa-ajankalastukseen. Vapaa-ajankalastus on muuttunut kotitarvekalastuksesta luonnon virkistyskäyttömuodoksi. Vesialueiden omistajienkin kalastukseen liittyvät intressit ovat lähentyneet virkistyskäyttötarpeita mm. kalastusmatkailun kautta. Onko kalastuksen säätelyssä pikemmin kysymys nykyään enneminkin harrastustoiminnan säätelystä?

1 § Suojelu-sana on lisätty toimialaan, mikä on hyvä.

4 § Määritelmässä on vielä tarkentamistarpeita:

3) Vaelluskalaluetteloon pitää lisätä vimpaa

- sanat "vaeltavia kantoja" tulee jättää pois: vaellusta voi taas tulla, jos este poistuu.

4) Potentiaalisetkin vaelluskalavesistöt ja syönnösalueet pitää lisätä mukaan: vaelluskalavesistö pitää määritellä luonnolliseksi kokonaisuudeksi.

5) Vaelluskalavesistön koski- ja virtapaikan määritelmässä kaikkien ehtojen (a-c) ei mielestämme tarvitsisi toteutua yhtä aikaa.

- Lisäksi olisi hyvä määritellä tässä kohtaa muun muassa kalatie, kalaväylä, jokisuus, kalaopas sekä kalataloudellisesti merkittävät alueet (vertaa 36.3 § kohta 5).

13.1 § 4) merkittävää haittaa -> haittaa, koska "merkittävä"-sana nostaa haittakynnyksen hyvin korkealle. Sitä vastoin kohdan loppuun pitää lisätä "...ja luonnolle".

13.3 §:n "kohtuuton"-sana tulee poistaa liian korkeana haittakynnyksenä.

22 § Kalatalousaluejako on syytä säätää vesienhoitoalueiden mukaiseksi synergian ja tehokkuuden lisäämiseksi.

24 § Kalatalousalueiden tehtäviin on syytä lisätä seurantatutkimus ja vapaa-ajankalastuksen edistäminen.

25 § Ympäristöjärjestöille on syytä lisätä äänioikeus kalatalousalueen yleiskokouksissa. Se parantaisi kansalaisten osallistumisoikeuksia ympäristöasioissa perustuslain hengessä.

34 § Valtakunnalliset kalavarojen hoitosuunnitelmat ovat hyviä ja tarpeellisia. Niillä ei saa heikentää myöskään ei-kaupallisten ja luonnonsuojelulain kalalajien tilaa, joten valmistelussa MMM:n on oltava yhteistoiminnassa YM:n kanssa.

34.2 §:n lopun voisi kirjoittaa positiivisemmin: "Käyttö- ja hoitosuunnitelmilla tulee edistää valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien toteuttamista."

34 §:n perusteluihin tulee lisätä Suomenlahden ja Pohjanlahden meritaimenen hoitosuunnitelmat.

36.3 §:n käyttö- ja hoitosuunnitelman on sisällettävä paitsi kuvaus vesialueiden tilasta, myös niiden suojelutavoitteista (esimerkiksi vesipuitedirektiivin ja meristrategiadirektiivin hyvä tila yms.).

38 § Käyttö- ja hoitosuunnitelma pitää synkronoida ajallisesti vesienhoitosuunnitelmiin.

39.2 §:ssä on tarpeen voida tehdä laiminlyötyjä hoitotoimia (vaikkapa purokunnostuksia) tarvittaessa omistajan kustannuksella – mutta ei istutuksia, koska niitä pitää vähentää eikä lisätä.

42 §:ssä pitää edellyttää kestävästä enimmäispyydyskikkömäärää kullekin vesialueelle, olipa se yleistä vai yksityistä. Verkkomääräkin on voitava rajoittaa tarvittaessa.

46 § Kieltolistaan tuli madehara, mikä on hyvä, mutta siihen pitää lisätä pohjatroulaus sekä ajosiimat (viimeistään lohiryhmän loppuraportissa mainitun selvityksen jälkeen).

47 § Poikkeuslupia pitää suunnata tutkimukseen eikä esimerkiksi kalastuskilpailuihin. Luontodirektiivin lajien osalta pitää tehdä viittaus 16 artiklaan.

49 § Ei-kaupallisten verkkojen enimmäismäärä tulisi laskea 120 metriin. Koukku- ja verkkomäärien säädösten pitää koskea myös yksityisiä vesiiä.

54 §:ään tulee lisätä 6) muun luonnon suojelemiseksi. (Esimerkiksi vesilintujen tärkeät pesimäpaikat, joista ELY-keskuksen kalatalouspuoli voi konsultoida Y-puolta).

55 § Vähintään äärimmäisen ja erittäin uhanalaiset kalat tulee rauhoittaa aina ja tästä pitää säätää velvoite lakiin. Niille pitää asettaa myös kaupanpitokielto.

56 § Mitat olisi parempi kirjoittaa lakiin kuin antaa asetuksella.

59 § Uhanalaisten eläinlajien -> eliölajien ja luontotyyppien. Asia on nyt asetuksenantovaltuutena, mutta se olisi parasta antaa ELY-keskuksen toimivaltaan.

61 § Emme näe tarvetta maksaa kaloista, joita kukaan ei omista (*res nullius*. kalat eivät kuulu kiinteistöön).

62 § Pykälän alku pitäisi kirjoittaa negatiivisesta positiivisemmaksi: "Kalastusta tulee harjoittaa niin, että kalan pääsy turvataan niiden..."

63 § Vaelluskalavesistöjen pitää olla ELY-keskuksen päätettävissä, asetus on tähän liian raskas väline.

64 § Asetusta ei tarvita, ELY-keskuksen päätös riittää. Olennaisesti-sana tulee poistaa, koska se vesittää säädöstä. Samasta syystä tulee poistaa viimeinen momentti. Pykälään tulee lisätä lohistrategiassa sovittu kahluukielto: "Kahlaaminen kalastustarkoituksessa lohi- ja meritaimenjokien ja purojen kutusorakoilla kielletään 15.9 – 31.5. väliseksi ajaksi."

65.1 §:n luetteloon tulee lisätä myös rysät, jolloin 3 momentin voi poistaa.

65.2 §:n verkkokiellon pitäisi olla ympärivuotinen.

66.2 § Kalaväyläksi tulee määritellä kaloille kulkukelpoinen alue koko laajuudessaan.

67 § Nuotta ja trooli on syytä kieltää kalaväylässä kokonaan.

69 § Katiskat on syytä säätää pois puroista. Vaelluskalapuroissa ei pitäisi muutenkaan kalastaa.

72-73 ja 75 § Haitallisen vieraslajin istuttaminen pitää aina kieltää ilman mitään poikkeuksia. Tämä on ainoa linjakas tapa toteuttaa kansallista vieraslajistrategiaa.

77 § toiselle paikkakunnalle -> toiselle vesistöalueelle.

90 § Saaliin ensimyyntin salliminen vapaa-ajankalastajille voisi edistää harmaata taloutta ja lisätä kalastuspainetta kestävämmästä, joten se tulee poistaa.

117.1 § 7) istuttaa vesialueelle kalalajin -> kala- tai rapulajin...

118 § pois, koska kalat ovat *res nulliusta* ja koskevat yleistä etua.

122-123 §:n muutoksenhakuun pitää lisätä ympäristöjärjestöt "Valitusoikeus on myös sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen." (PL 20 §, Århusin yleissopimus, vertaa myös metsästyslaki 90 §, vastaava oikeus ympäristöjärjestöillä on lähes kaikessa muussakin ympäristöoikeudessa luonnonsuojelulaista ympäristönsuojelulakiin.)

Lisäksi törkeä kalastusrikos on lisättävä rikoslakiin, laittomasti saaliiksi otetuille kaloille on määriteltävä sanktioarvo ja menettämisseuraamuksen tulee koskea myös välineistöä veneestä verkkoihin.

Siirtymäsäädöksiin pitää lisätä ELY-keskusten jo päättämät lohi- ja siikapitoiset vesistöt.

Luonnonsuojeluliitto muistuttaa vielä hallitusohjelman kirjauksesta: "Maksuttomia ja maksullisia yleiskalastusoikeuksia kehitetään ja laajennetaan kestäväällä tavalla vapaa-ajan kalastusta laajojen kansalaispiirien luontoharrastuksena." Tämä näkökulma on hyvä ottaa huomioon myös kalastusmaksuja pohdittaessa.

Lisätietoja

- johtava asiantuntija Ilpo Kuronen, puhelin 0400 153 133, ilpo.kuronen@sll.fi

- erityisasiantuntija Tapani Veistola, puhelin 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO RY

Ilpo Kuronen
johtava asiantuntija